

VANTAA

-Venla-

Varhaiskasvatussuunnitelma

Metsälinnun Toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat	1
2.1	Arvot	1
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys	2
2.2.1	Kasvattajuus	2
2.2.2	Lapsikäsitys	3
3	Lasten osallisuus	3
4	Yhteistyö perheiden kanssa	4
5	Varhaiskasvatuksen toteuttaminen	5
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	5
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri	6
5.3	Päivän kulku ja omatoimisuus	6
5.4	Lasten leikki	7
5.5	Hoito, kasvatusta ja oppiminen	8
5.5.1	Oppiminen	8
5.5.2	Oppimisympäristöt	9
5.5.3	LAPSELLE OMINAISET TAVAT TOIMIA	10
5.6	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa	12
5.6.1	Monikulttuurisuuden kohtaaminen Metsälinnun toimintayksikössä	12
5.6.2	Uskonto- ja katsomuskasvatusta	13
5.7	Ympäristökasvatusta ja kestävä kehitys	14
5.8	Esiopetuksen järjestäminen ja oppilashuolto	15
5.8.1	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen	16
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	17
7	Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot ja julkisuustyö	18
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	18
7.2	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	18
7.3	Varhaiskasvatuksen viestintä ja julkisuustyö	19

1 Johdanto

Metsälinnun yksikön toiminta-ajatus: ***Jokainen on myönteisen kohtaamisen arvoinen. Lapsi saa kasvaa, kehittyä, oppia, leikkiä ja ihmetellä lämmintehkeässä, turvallisessa ilmapiirissä.***

Metsälinnun toimintayksikköön kuuluvat Korson päiväkoti ja Metsälinnun päiväkoti. Molemmissa päiväkodeissa on neljä lapsiryhmää, joissa on 1 – 7-vuotiaita lapsia. Lapsiryhmät muodostetaan hakijoiden perusteella. Korson päiväkodin ryhmät ovat: Korallit, Meritähdet, Helmet ja Simpukat. Metsälinnun päiväkodin ryhmät ovat: Kivitaskut, Hippiäiset (integroitu ryhmä), Tiltarit ja Peukaloiset. Molemmissa päiväkodeissa annetaan esiopetusta.

Päiväkodit sijaitsevat Korson keskustassa hyvien kulkuyhteyksien päässä. Metsälinnun toimintayksikkö kuuluu Kulomäen pienalueeseen, johon kuuluvat myös Kulomäen, Maauninpolun, Ankkalammen, Kiirunatien ja Vallinojan päiväkodit ja alueen perhepäivähoito. Kesätoiminnasta huolehtii kukin päiväkoti vuorollaan.

Yksikkömme varhaiskasvatussuunnitelman eli vasun tekemiseen on osallistunut koko kasvatushenkilöstö. Vanhempien kanssa on pohdittu eri osa-alueita mm. vanhempainilloissa. Vasuun on kuvattu Metsälinnun toimintayksikön varhaiskasvatus. Se on kasvattajien lupaus ja takuu toimia, kuten siihen on kirjattu. Vasu tekee toiminnastamme läpinäkyvää. Sen avulla jokainen voi arvioida siinä mainittujen asioiden toteutumista. Vantaan kaupungin opetuslautakunta on sen hyväksynyt. Käytännön työssä arvioimme vasua koko sen voimassaolon ajan. Yksikkömme vasu pohjautuu vuoden 2005 valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, vuoden 2012 Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja vuoden 2010 Opetushallituksen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

2 Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvot

Vantaan kaupungin arvoiksi on vuonna 2010 valittu innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys. Metsälinnun toimintayksikön molempien päiväkotien syksyn 2010 vanhempainilloissa keskusteltiin myös, mitä nämä arvot tarkoittavat meillä käytännössä.

INNOVATIIVISUUS:

Kehittäminen lähtee työyhteisössämme usein arjen tilanteista, joissa vastaamme varhaiskasvatuksen keinoin lasten ja perheiden tarpeisiin. Otamme uudet ideat käyttöön ja olemme avoimia uusille asioille. Kouluttautuminen on meille tärkeää, työntekijät tuovat koulutuksista uutta tietoa kaikille. Uskallamme astua pois omalta mukavuusalueeltamme, meillä on lupa kokeilla ja erehtyä.

KESTÄVÄ KEHITYS:

Kestävällä kehityksellä tarkoitamme elinmahdollisuuksien turvaamista myös tuleville sukupolville. Kestävä kehitys sisältää turvallisen kulttuurisen, sosiaalisen ja ekologisen kehityksen.

YHTEISÖLLISYYS:

Yhteisöllisyys on yhdessä kasvamista ja oppimista avoimessa ja turvallisessa ilmapiirissä. Meillä yhteisöllisyys tarkoittaa osallisuuden ja aktiivisuuden lisäämistä sekä osallistumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnassamme yhteisöllisyys näkyy lasten, vanhempien/huoltajien ja työntekijöiden osallisuutena sekä vanhempien/huoltajien ja lasten kanssa yhdessä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattuina toimintatapoina ja -periaatteina. Yhteisöllisyyttä lisää luottamus sen jäseniä ja toimintatapoja kohtaan.

Metsälinnun toimintayksikön arvoja ovat lisäksi oikeudenmukaisuus, yksilöllisyys ja turvallisuus.

OIKEUDENMUKAISUUS

Jokaisella lapsella, huoltajalla ja työntekijällä on samanlainen ihmisarvo. Kaikilla on oikeus tulla kohdatuksi tasavertaisina ihmisinä yksilölliset ominaisuudet, tarpeet ja elämäntilanteet huomioiden. Lapsella on oikeus tulla kuulluksi sekä velvollisuus noudattaa sääntöjä ja sopimuksia omien edellytystensä mukaan. Jokaisella lapsella on oikeus tasavertaiseen ja kokonaisvaltaiseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Lapsi harjoittelee oikean ja väärän erottamista sekä oikeudenmukaista yhteiselämää vuorovaikutustilanteissa kasvattajien ja toisten lasten kanssa.

YKSILÖLLISYYS

Jokainen lapsi on arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Kasvattajan velvollisuus on huomioida ja hyväksyä lapsen persoonallisuus ja tarpeet. Otamme huomioon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja mahdollisessa tuen tarpeessa lapsen yksilöllisen kehityksen sekä hänen tapansa oppia. Lapsi saa toteuttaa itseään, kokeilla rajojaan, ihmetellä, tutkia ja oppia.

TURVALLISUUS

Kasvattajan tehtävänä on taata lapselle mahdollisimman turvallinen fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja emotionaalinen ympäristö. Ilmapiiri on salliva ja avoin; lapsi saa ilmaista kaikenlaiset tunteet ja uskaltaa kokeilla rajojaan.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

2.2.1 Kasvattajuus

Kasvattajuutemme perustuu yhteisiin arvoihin ja toimintayksikössä yhdessä sovittuihin toimintatapoihin. Se merkitsee yhteistyötä ensisijaisessa kasvatustilanteissa olevien lasten vanhempien/huoltajien kanssa. Meillä kasvattaja on läsnä lapsen arjessa ja kohtaa hänet sekä yksilöllisesti että ryhmänsä ja perheensä jäsenenä. Kasvattaja reagoi lapsen tunteisiin ja viesteihin empaattisesti ja sensitiivisesti. Kasvattajalla on kyky eläytyä lapsen maailmaan sekä tiedostaa lapsen kasvun ja oppimisen mahdollisuudet. Meillä kasvattajan tärkeimmät ominaisuudet ovat herkkyyks, huumorintaju, sitoutuneisuus, empaattisuus ja tunneäly, vahva ammatillisuus sekä hyvät vuorovaikutustaidot.

Kasvattajat huolehtivat jokaisessa lapsiryhmässä lasten hyvinvoinnin toteutumisesta päivittäin ja he havainnoivat lapsia sekä yksilöinä, että ryhmänsä jäsenenä ja auttavat heitä kaikissa toiminnoissa ja tilanteissa, missä lapset tarvitsevat apua. Kaikki kasvattajat ovat ennalta nimettyjen lasten vastuukasvattajia (omahoitajia) huolehtien pääasiassa näiden lapsen asioista myös vanhempien/huoltajien suuntaan. Jokainen kasvattaja on kuitenkin kaikkia toimintayksikkömme lapsia varten.

Jokainen lapsi puolestaan opettaa kasvattajaa kohtaamaan hänet yksilöllisesti. Näin kasvaminen ja kasvataminen ovat vastavuoroista oppimista toinen toisiltamme.

***Oikea kasvatust ei pyri raivaamaan
pois vaikeuksia tai esteitä lapsen tieltä,
vaan auttamaan häntä omin voimin
voittamaan väistämättömät vaikeudet.
–B.Shaw–***

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsikäsityksemme perustuu lapsen ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Näemme lapsuuden arvokkaana ja ainutkertaisena aikana, jota kasvattaja suojelee ja vaalii. Kunnioitamme lasta ja hyväksymme hänen persoonallisuutensa. Toiminta pohjautuu lapsen kehitystason, tietojen sekä tarpeiden tuntemiseen ja huomioimiseen. Näemme lapsen aina osana omaa perhettään.

Lapsi on luontaisesti utelias. Hän oppii tekemällä, kokemalla, havainnoimalla, kyselemällä, oivaltamalla ja matkimalla turvallisessa sekä lasta kannattelevassa ympäristössä. Näin lapsi oppii ajattelemaan itse sekä etsimään ja löytämään ratkaisuja. Leikkiessään vuorovaikutuksessa toisten kanssa lapsella on mahdollisuus oppia lähes kaikki elämässään tarvittavat taidot. Jokainen lapsi oppii omalla tavallaan ja kasvattajien sekä vanhempien/hoitajien tehtävänä on olla selvillä kunkin lapsen oppimisen edellytyksistä ja oppimistavoista. Lapsella on jokin sisäinen tarve kaikelle, mitä hän sanoo tai tekee ja kasvattajien tehtävänä on ottaa selville, mitä lapsi tarkoittaa ja auttaa häntä myönteisellä tavalla tulemaan vähitellen tietoiseksi itse näistä tarpeistaan.

3 Lasten osallisuus

Lapset vaikuttavat päiväkodin toimintaan ja elämäänsä päiväkodissa. Lasten havainnot, ehdotukset, arjen tarpeet, haaveet, leikit ja heitä ympäröivä elinpiiri ovat kasvattajille tärkeitä asioita toiminnan rikastuttamiseen. Kasvattajien huomioidessa nämä asiat toiminnan suunnittelussa lapsi voi vaikuttaa omaan arkeensa päivähoitossa ja esiopetuksessa ja samalla osallistua yksikköme varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan. Lapset ovat mukana vastuukasvattajansa ja vanhempansa/hoitajansa kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) tai lapsen esiopetussuunnitelman (Leops) laatimisessa ja arvioinnissa. Niissä on erikseen lapsen puheenvuoro, joka huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Vasujen tai Leopsien pohjalta kasvattajat tekevät ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat.

Lapset ovat mukana myös suunnittelemassa oppimisympäristöään ja mm. apuna järjestämässä ruokailua. Lapset ovat suunnittelemassa, ideoimassa ja toteuttamassa päiväkodin juhlia. Leikeissä, askartelussa, ruokailussa, ulkoilussa ja kaikessa muussakin päivittäisessä toiminnassa arvostamme ja kannustamme lapsen omatoimisuutta. Vuosittain järjestämme leikkiviikot salissa, joissa lasten osallisuus korostuu lasten suunnittelussa ja rakentaessa eri leikkipisteitä, kuten kauppa-, koti-, kampaamo-, lääkäri- ja korjaamoleikkiä. Lapset voivat jäädä kaverinsa kanssa joskus sisälle leikkimään, kun toiset menevät ulos.

Rohkaisemme ja ohjaamme lasta tekemään kasvunsa ja kehityksensä kannalta hyviä valintoja sekä toteuttamaan niitä. Lasta ei kuitenkaan jätetä yksin valintojensa kanssa. Kasvattaja keskustelee niistä lapsen kanssa ja kysyy useasti, ”mitä sinä siitä ajattelet tai miltä se sinusta tuntuu?” Jos lapsella on huono hetki ja tunteet leimahtavat hallitsemattomasti, on kasvattaja lapsen apuna rauhoittamassa ja usein ottamassa syliin. Vaikeat ja lasta suuttavat asiat käsitellään yhdessä lapsen tai lasten kanssa.

Muita keinoja lasten ristiriitatilanteiden ratkaisuun ovat mm. draaman ja teatterin käyttö. Kasvattajat esimerkiksi voivat näyttellä jonkun riitaa tai pahaa mieltä aiheuttaneen tilanteen ja lapset saavat kertoa, mitä siinä olisi pitänyt tapahtua, jotta kenellekään ei jäisi paha mieli.

Päiväkodeissamme pidetään lastenkokouksia tai pienryhmäkeskusteluja, joissa päätetään ja sovitaan ryhmän yhteisistä asioista. Lastenkokouksissa laaditaan myös yhdessä koko ryhmälle säännöt, joihin voidaan palata, jos ne sattuvat unohtumaan. Lastenkokousten aiheita ovat esimerkiksi, millainen on hyvä ystävä, erilaiset tapahtumat ja niiden suunnittelu ja toteutus, erilaiset tunteet ja niiden näyttäminen sekä tunteiden ja tekojen erottaminen toisistaan. Välillä kokouksissa äänestetään ja saadaan yhteinen päätös.

Lapset valitsevat heille luettavaksi kirjoja ja satuja ja loruja. Kirjastokäynneillä he voivat valita lainattavia kirjoja.

Lapset voivat valita unilelukseen kovan tai pehmeän lelun, joka tuo tarvittaessa turvaa lepo hetken ajaksi.

Metsälinnun toimintayksikössä kasvattajat havainnoivat lasten ideoita ja toimintaa, joita toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Isompien lasten ryhmissä lapset suunnittelevat ja toteuttavat esimerkiksi jonkun yhteisen toimintahetken.

Lapset voivat esittää toiveitaan leluhankintoihin. He vaikuttavat myös oppimisympäristönsä suunnitteluun ja rakentamiseen.

Kaikissa lapsiryhmissä lapsilla on pieniä vastuullisia työtehtäviä, joita he tekevät tosi innokkaasti. Niitä voivat olla vaikkapa oman ruokapaikan pyyhkiminen, jälkien siivous ja ruoka-apulaisen tehtävät.

Metsälinnun toimintayksikössä lapset ottavat siihen kyetessään itse ruokansa. Kasvattaja auttaa heitä valitsemaan sopivan annoskoon ja kannustaa maistamaan ja syömään erilaisia ruokia. Emme pakota lapsia syömään emmekä maistamaan.

4 Yhteistyö perheiden kanssa

KASVATUKUMPPANUUS

Lapsen isä kiitti päiväkodinjohtajaa lapsen siirtyessä kouluun: ”Annoin lupauksen, kun hän astui maailmaan, että pidän hänestä huolta. Toin lapseni tänne saamaan sitä mitä hän elämässään tarvitsee sinä aikana, kun en voi itse sitä hänelle antaa.”

Metsälinnun toimintayksikössä lapsilähtöisen yhteistyön perusta on kasvatuskumppanuus eli huoltajien ja työntekijöiden avoin, tasavertainen vuoropuhelu. Vanhemmilla/huoltajilla on ainutkertainen tieto ja tuntemus omasta lapsestaan ja hänen kasvustaan sekä kehityksestään. Työntekijöillä on koulutuksensa ja kokemuksensa tuoma tietämys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta yleensä. Näiden asiantuntemusten yhdistäminen ja huomioon ottaminen ovat lapsen hyvinvoinnin perusta. Yhteistyömme tavoitteena on muodostaa perheiden ja työntekijöiden välille toisiaan kunnioittava kasvatusyhteisö, jossa lapsen tasapainoinen ja onnellinen kasvu on mahdollista, kunnioittaen vanhemmille/huoltajille kuuluvaa ensisijaista kasvatusvastuuta ja päätäntävaltaa.

Toimintayksikössämme jaamme lapset lapsiryhmiin pääasiassa iän mukaan niin, että jokainen ryhmä on mahdollisimman toimiva. Kunkin ryhmän kasvattajat valitsevat jokaiselle lapselle vastuukasvattajan (”oma-hoitajan”), joka jatkaa tässä asemassa niin kauan kuin lapsi on kyseisessä ryhmässä. Vastuukasvattaja käy perheen kanssa aloituskeskustelun sekä tekee lapsen ja vanhempien/huoltajien kanssa lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelman. Vastuukasvattaja vastaa päiväkodin puolesta yhteydenpidosta perheen kanssa.

Sovimme ajankohdan aloituskeskustelulle ennen päivähoidon aloittamista. Keskustelu käydään pääsääntöisesti lapsen kotona.

Miksi lapsen kotona?

Lapsi saa tutustua vastuukasvattajaansa tutussa ja turvallisessa kasvuympäristössään. Tämä luo pohjan lämpimälle ja luottamukselliselle kasvatuskumppanuudelle.

Tämän jälkeen lapsi ja vanhemmat ovat yhdessä tutustumassa päiväkotimme arkeen. Tutustumisella on sitä suurempi merkitys, mitä pienempi lapsi on. Tutustumisvaihe on tärkeä molemminpuolisen luottamuksen rakentamiselle. Muutama kuukausi päivähoidon ja/tai esiopetuksen aloituksen jälkeen lapsi ja vanhemmat tekevät varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelman vastuukasvattajan kanssa. Otamme vanhempien ja lasten toiveet huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Molemminpuolinen tiedonkulku on paras perusta vanhempien/huoltajien ja päiväkodin työntekijöiden yhteistyölle. Vaihdamme päivittäiset kuulumiset keskustellen ja/tai reissuvihkoa käyttäen. Avoin keskustelu ja yhteinen pohdinta lapsen päivästä auttaa lasta arjen tilanteissa. Käytämme myös sähköistä tiedottamista päiväkodin tapahtumista ja toiminnasta. Yhteistyömuotojamme ovat mm. vanhempainillat, juhlat, perheillat ja vanhempainuutiset.

5 Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli on tärkein yhteydenpitokanava ihmisten välillä. Kieli kehittyy ensihetkestä alkaen ja varhainen vuorovaikutus on siinä merkityksellistä. Varhaisen vuorovaikutuksen tärkein päämäärä on turvallinen kiintymyssuhde, jolloin vanhemmat/huoltajat sekä lapset oppivat tuntemaan toisensa ensi hetkestä alkaen. Kielen kehityksen kannalta on tärkeää lapsen ja vanhempien/huoltajien yhdessä tekeminen, kokeminen ja oleminen.

Jokainen lapsi tulee kohdatuksi päiväkodissamme päivittäin esim. tulo- ja lähtötilanteissa, pienryhmätoiminnassa, leikeissä, ruokailuissa ja lepohetkellä. Lapsille on tärkeää saada kokea, että kasvattaja on paikalla häntä varten ja kutsuu häntä nimellä useasti päivän aikana. Vältämme lapsen nimen sanomista kielteisessä yhteydessä. Se lisää lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. Kaikessa toiminnassa otamme huomioon lapsen ikä- ja kehitystason ja teemme asioita yhdessä hänen kanssaan.

Kun kasvattaja on läheisessä vuorovaikutuksessa lapsen kanssa, hän on katsekontaktissa lapseen ja asettuu usein fyysisesti hänen tasolleen. Kiinnitämme huomiota myös myönteiseen sanattomaan vuorovaikutukseen: ilmeisiin, eleisiin, kehon kieleen ja kosketukseen. Sanallisessa vuorovaikutuksessa on tärkeää lapsen kuuntelu ja halu ymmärtää häntä, samoin kuin kasvattajan puheen selkeys, äänensävyt, tekemisen sanottaminen ja lapsen kielen rikastuttaminen. Tuemme lapsen kielen kehitystä mm. leikkien, loruillen, riimitellen ja kirjoja lukien ja luetusta keskustelemalla. Kuvaviestinnän ja tukiviittomien avulla lapsi oppii ennakoimaan päivän kulkua ja oppii uusia asioita. Nämä keinot ovat avuksi kaikkien lasten kielenkehitykselle, vaikka ei mitään kielellisiä vaikeuksia olisikaan. Metsälinnun toimintayksikössä jokainen lapsi on samanarvoinen eikä kenenkään kielellisen eikä muunkaan tuen tarpeesta tehdä mitään numeroa.

Lapsi ottaa mallia myös kasvattajien keskinäisestä vuorovaikutuksesta. Lapset seuraavat meitä kasvattajia koko ajan ja on tärkeää, että kasvattajat tiedostavat oman esimerkin merkityksen eivätkä anna omien tunteiden haitata lasten hyvinvoinnin vaalimista. Metsälinnun toimintayksikössä kasvattajat ovat tietoisia omasta tunnetilastaan, eivätkä pura huonoa tuultaan lapsiin esimerkiksi huutamalla lapselle. Ilo, huumori, nauru ja vitsit ovat vuorovaikutuksessa myös tärkeitä. Ketään ei saa kuitenkaan sen varjolla mitätöidä eikä nolata. Lasta ei meidän päiväkodeissamme häpäistä eikä ketään jätetä yksin. Tämän asian vaaliminen on kaikille kasvattajille tärkeää.

Lasten kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat myös media ja mediakulttuuri. Kasvattajat tiedostavat meidän toimintayksikössämme median mahdollisuudet sekä vaarat, joilta meidän tulee pieniä lapsia suojella. Tämäkin kasvatuksen alue on vanhempien/huoltajien yhteinen kasvatustehtävä ja osa kasvatuskumppanuutta.

Lapsi aloittaa mediaan tutustumisen äänien, kuvien, satujen ja elokuvien kautta ja mediakulttuuri on nykyään lapsen keskeinen toiminta- ja oppimisympäristö. Kasvattajien tehtävänä on pitää huolta, että lapsi katsoo ja pelaa vain hänen ikäisilleen sallittuja elokuvia tai pelejä. Kasvattajat vastaavat lapselle mediasta heränneisiin huoliin ja kysymyksiin. Lapsen kanssa keskustellaan tunteista ja ajatuksista, joita ne herättävät. Päiväkodeissamme olemme tarkkoja sopivien ikärajojen noudattamisesta ja meillä on vain lapsen ikätasoa vastaavia tietokonepelejä, jotka ovat lähinnä oppimispelejä. Vanhempien kanssa voi yhdessä miettiä mikä on oikein ja mikä väärin ja mitä arvoja median kautta välittyy.

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Päiväkotiryhmä on jo itsessään lasten yhteisö, jonka sisällä toimivat myös lasten itse muodostamat pienemät ryhmät. Niiden toimintatavat ja normit lapset luovat leikkiessään. Lapsen taito säädellä omaa toimintaansa kehittyy jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa ja sen avulla lapselle muodostuu tunne yhteisöön kuulumisesta. Yhteisöön kuuluminen tarjoaa tilaisuuden opetella niitä taitoja, joita tarvitaan myöhemmin elämässä. Yhteisöllisyys vahvistuu, kun lapsi saa apua ja tukea sitä tarvitessaan ja nähdessään kuinka toisia autetaan.

Kasvattajat ohjaavat lasten omien yhteisöjen muodostamista ja toimintaa. Vastuukasvattaja aloittaa tämän kunkin lapsen kohdalla pienryhmissä. Toisaalta tuemme lasten yhteisön ja myönteisen ilmapiirin muodostumista ja toisaalta ohjaamme lasten yhteisöjä kasvun, kehityksen ja turvallisuuden edistämiseksi. Esimerkiksi tuemme ja rohkaisemme lasten keskinäistä vuorovaikutusta menemällä leikin sallimissa puitteissa mukaan hassutteluun tai leikilliseen riehumiseen. Tarvittaessa puutummme tai keskeytämme toiminnan, joka on vaarallista leikkijälle itselleen tai muille, henkisesti tai fyysisesti. Lapsille toistetaan, että ketään ei saa satuttaa eikä toisten leikkejä saa rikkoa.

Yhteisöllinen kasvatusta edellyttää, että lapset oppivat sosiaalisen elämän sääntöjä ja rajoituksia. Kasvattaja ohjaa tuntemaan näitä rajoja ja niiden merkitystä. Tarvittaessa kasvattaja puuttuu ristiriitaisiin tilanteisiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, auttamalla lapsia esimerkiksi sanoittamaan tunteitaan tunnekorttien tai draaman avulla tai ottamalla syliin.

Lapset osallistuvat sääntöjen luomiseen. Se auttaa lapsia omaksumaan ja noudattamaan niitä.

Metsälinnun toimintayksikössä jokaisella on annettavaa yhteisölle, mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Lasten keskinäisellä vuorovaikutuksella ja leikeillä on tärkeä osa yhteisöllisyyden muodostumisessa. Lasten itsesäätely kehittyy päivittäin vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Ristiriitoja syntyy lasten välillä, jolloin aikuinen on läsnä auttaen lasta tilanteen mukaan. Yhteisöllisyys vahvistuu silloin, kun lapsi saa tukea sitä tarvitessaan ja kun hän näkee kuinka toisia lapsia autetaan. Toisten huomioimista voi oppia vain saadessaan harjoitella sitä yhdessä toisten kanssa.

Kasvattajat vahvistavat jokaisen ryhmänsä lapsen mahdollisuutta kokea iloa ja onnea. Lapselle muodostuu empatiakyvyn perusta, kun yhdessä toimien luotu me- henki ja yhdessä koettu ilo luovat lapselle kyvyn ottaa toiset huomioon.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Metsälinnun toimintayksikön lapsiryhmissä on säännöllinen ja kiireetön päivärytmi, josta joustetaan tarpeen mukaan. Säännöllisyys ja toimivat rutiinit tuovat turvaa lasten elämään, kun he tietävät, mitä seuraavaksi tapahtuu. Päivärytmin selkeyttämiseksi käytämme kuvia ja tarvittaessa tukiviittomia. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta kaikki päivän kulkuun kuuluvat rutiinit ja toiminnot ovat tärkeitä. Kasvattajat suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat toimintoja joka viikkoisissa tiimipalaverissaan. Päiväkodin arjen rutiineihin kuuluvat tulo- ja lähtötilanteet, pukemiset ja riisumiset, ruokailut, ulkoilut, wc:ssä käynnit, hygienian hoito sekä lepoaikat. Päivän kulkuun kuuluvia toimintoja ovat sekä ohjatut että lasten itsensä luomat ulko- ja sisäleikit, ohjatut toimintahetket, retket, kulttuurielämykset ja liikunta. Tarvittaessa päivään kuuluu koko päiväkodin yhteisiä lauluhetkiä, olympialaisia/mm-kisoja sekä erilaisia juhlia kuten esimerkiksi isovanhempien päiviä, sadonkorjuujuhlia jne. Teemme yhteistyötä useiden vanhuksille ja ikäihmisille hoitoa tarjoavien palvelukotien kanssa.

Päivän toiminnot vaihtelevat eri ryhmissä lasten iän, kehitystason ja tarpeen mukaan. Pääasiassa toimimme erilaisissa pienryhmissä.

Lapsen päivä alkaa siitä, kun kasvattaja kohtaa ystävällisesti lapsen ja hänen vanhempansa/huoltajansa sekä vaihtaa kuulumiset.

Tuloajastaan riippuen lapsi liittyy meneillään olevaan toimintoon osaksi muuta lapsiryhmää.

Tavoitteenamme on, että lapsi kasvaa omatoimiseksi ja vastuulliseksi ryhmän jäseneksi. Kasvatuksella tuemme ja kannustamme lasta aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen, yhteistyökykyyn, oikeudenmukaisuuteen ja moniarvoisuuteen. Päivän kulkuun kuuluu myös opetella ja harjoitella yhteiselämän pelisäännöt ja hyvät tavat. Niiden opettamisessa kasvattajien oma esimerkki korostuu.

5.4 Lasten leikki

Kasvattaja: "Mikä on tärkeää päiväkodissa?"

Lapsi: "Ei me haluta miettiä noin vaikeita, vaan halutaan jatkaa leikkiä."

Leikki on lapsen ominaisin tapa toimia, oppia ja hahmottaa ympäristöään. Leikki on lapselle arvo itsessään; sen avulla lapsi ilmaisee tunteitaan, kehittää vuorovaikutustaitojaan, keskittymiskykyään, valintojen tekemistä sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Leikissä lapsen minäkuva, itsetunto ja erilaiset taidot kehittyvät.

Toimintayksikössämme arvostamme lasten leikkiä erittäin paljon antamalla sille aikaa, tilaa ja välineitä. Leikin voi jättää kesken ja siihen voi palata myöhemmin uudestaan. Leikki jatkuu, syvenee ja saa uusia ulottuvuuksia. Leikimme lasten kanssa, teemme havaintoja ja rakennamme leikkiympäristöä lapsiryhmän tarpeiden mukaan.

Kasvattaja voi tarvittaessa osallisuudellaan ja läsnäolollaan tukea leikin pitkäkestoisuutta ja rikastuttaa sen sisältöä. Pienissä ryhmissä lapsi saa rauhan keskittyä leikkimään. Kasvattajilla on herkkyyttä havainnoida leikin kulkua, jotta jokainen lapsi kokee olonsa turvalliseksi ja tuntee iloa ja onnistumista. Kasvattajat luovat leikin edellytykset ja ilmapiirin, jossa on turvallista leikkiä. Se ei tapahdu komentamalla, mikä voisi karkottaa lapsen leikit aikuisen ulottumattomiin. Aikuinen ei saa edes tietämättään tukahduttaa leikkiä saattamalla lasta valitsemaan leikin sijasta hyväksynnän.

Leikistä ja luovuudesta tulee yhteisiä projekteja, jotka voivat muuntua arjessa lasten mielikuvituksen mukaan.

Leikimme lasten kanssa myös paljon ulkona ja luontoretkillä. Leikit vaihtelevat lasten omasta toiminnasta pedagogisesti suunniteltuihin leikkeihin. Leikinomaiset työtavat monipuolistavat oppimistilanteita, lisäävät oppimisen iloa ja motivaatiota.

Meillä spontaaniin leikkiin suhtaudutaan hyväksyvästi eikä siihen puututa, ellei tule ristiriitoja. Tällöin lapset luovat ja kehittävät leikin kasvattajan ohjauksessa. Lapset tarvitsevat sekä kaaosta että järjestystä leikkien rakentelussa. Lapset voivat useimmiten valita leikkikaverinsa, mutta varmistamme, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua leikkiin.

Vantaan varhaiskasvatuksessa on ollut muutaman vuoden käytössä ns. painopistetyöskentely. Painopistealueita ovat olleet tähän mennessä liikunta, kielellinen tietoisuus sekä luonto ja ympäristö. Parhaillaan painopisteenä v. 2013-16 on LEIKKI. Tällöin leikkiin kiinnitetään erityistä huomiota ja perehdymme mm. leikin teorioihin ja uusiin tutkimuksiin koulutuksissa. Olemme mukana lisäksi erityisessä leikin kehittämisprojektissa 2013-2015 välisen ajan. Metsälinnun toimintayksikössä lapsen leikkiä on aina pidetty tärkeänä ja se saa aikaa ja tilaa. Tavoitteenamme on, että leikki on lapselle hauskaa, spontaania ja että lapsi sitoutuu siihen vapaaehtoisesti. Tällöin on mahdollista uppoutua siihen täydellisesti ja kokea ns. Flow, jossa lapsi, toiminta ja ympäristö ovat erottamattomia.

Tunnetta vastuumme myös perinneleikkien siirtämisestä lapsille. Lasta ”kөрötellään” esivanhempien aikaisilla lorutuksilla ja iän myötä siirrytään piiri- kätkeä-piilottelu- ym. leikkeihin.

VARHAISKASVATUS ON LEIKKIKASVATUSTA. RIKAS LEIKKIKOKEMUS JOHTAA MENESTYKSELLISEEN OPPI-
MISEEN JA ELÄMÄÄN!

5.5 Hoito, kasvatust ja oppiminen

Kaikki tilanteet lapsen kanssa ovat tärkeitä ja merkityksellisiä. Lapsi kasvaa, kehittyy ja oppii vuorovaikutuksessa. Lapsen minäkuva ja itsetunto rakentuvat katseen, kosketuksen, kuulluksi tulemisen ja kohtaamisen kautta. Sekä sanallinen että sanaton viestintä ovat tärkeitä. Jokainen hoito-, kasvatust- ja oppimistilanne on hetki, jossa kasvattaja tekee jatkuvasti pedagogisia valintoja.

Lapsen kasvua ja oppimista tukee pienryhmätoiminta, jota on jokaisessa lapsiryhmässä. Jokaisella lapsella on oma vastuukasvattaja ja pysyvä pienryhmä esim. ruokailutilanteissa. Tämän lisäksi lapsi osallistuu erilaisiin pienryhmätoimintoihin niin ohjatuissa toiminnoissa kuin vapaissa leikkitilanteissa.

Lapsen päiväkotit- ja esiopetusajasta teemme yhdessä lapsen kanssa kasvunkansion, johon dokumentoidaan lapsen piirustuksia, kokemuksia ja niistä otettuja valokuvia.

5.5.1 Oppiminen

”Santeri iloitsi omasta oppimisestaan ja onnistumisestaan.

Kasvattaja: ”olitpa taitava, miten osasit?”

Santeri: ”mun päässä vaan liikkui niin.”

Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Metsälinnun toimintayksikössä oppiminen tapahtuu hyvässä vuorovaikutuksessa.

Oppiminen on tapahtuma, jonka avulla uusi tieto rakentuu jo olemassa olevan tiedon pohjalle. Kasvattajan tehtävä on olla herkkänä lasten viesteille ja mahdollistaa monipuolinen tutustuminen asioihin yrityksen ja erehdyksen kautta. Kaikki toiminta on tavoitteellista ja siinä on selkeä päämäärä.

Suunnittelussa huomioidaan lasten ikä- ja kehitystaso. Oppimistilanteesta luodaan mielenkiintoinen ja hauska, jolloin oppimista tapahtuu huomaamatta. Lapset omaksuvat asioita eri tavoin; toiminta suunnitellaan yhdessä lasten kanssa siten, että erilaiset tavat oppia on huomioitu.

Arkipäivän oppimistilanteissa lapset saavat valmiuksia varhaiskasvatuksen sisällöllisten orientaatioiden ja esiopetuksen sisältöalueiden omaksumiseen. Niitä ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen, eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Tällaista kokonaisvaltaisesti toteutettua opetusta nimitetään eheyttämiseksi. Eri sisältöalueet sulautuvat merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi, jotka liittyvät lasten kokemusmaailmaan. Toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa lähestytään kokonaisuutta esimerkiksi liikunnan, musiikin, leikin tai taiteellisin keinoin.

Vuorovaikutuksella ja myönteisellä ilmapiirillä on keskeinen merkitys, sillä lapsi oppii ilmapiirissä. Sekä aikuiset että toiset lapset toimivat malleina omalla käyttäytymisellään.

Vantaan kaupungin entinen sosiaalihoitaja sanoi taannoin, että kun astuu päiväkodin ovesta sisään, aistii heti, millainen johtaja siellä on. Ilmapiirin luominen onkin päiväkodinjohtajan tärkeimpiä tehtäviä ja kaikkien kasvattajien tehtävänä on sen ylläpitäminen. Myös vanhemmat kiinnittävät samaan asiaan huomiota jo hakiessaan lapselleen päivähoitopaikkaa.

Olemme liikkeellä.

Opimme kaikki paremmin tuntemaan toisemme.

Pysähdymme ihmettelemään asioita

ja hakemaan niille ratkaisua.

Olemme uudestaan uteliaita.

Onnistumme.

5.5.2 Oppimisympäristöt

- Emotionaalinen

Lapsi harjoittelee tunteiden tunnistamista, nimeämistä ja niiden kohtaamista vuorovaikutuksessa, sekä tunteiden ja tekojen erottamista toisistaan. Kasvattajan herkkyyys reagoida lapsen tarpeisiin on pohjana lapsen minäkuvan myönteiselle kehitykselle. Kasvattajan vastuulla on luoda ilmapiiristä sellainen, että siinä on turvallista ja hyvä kasvaa.

Se, joka hallitsee tunteita, on niiden kuningas!

-Mira-

- Psyykinen

Lapsi kasvaa turvallisessa ilmapiirissä, joka on myönteinen, hyväksyvä, kaikkia kunnioittava ja kannustava. Jokaisella lapsella on oikeus turvallisesti yrittää, erehtyä ja kokeilla taitojaan omien edellytystensä mukaisesti. Lapsella on oikeus ilmaista tunteitaan, mielipiteitään ja ajatuksiaan.

Psyykkisen oppimisympäristön luomisessa kasvattaja on erityisen tärkeässä asemassa. Kasvattajan oma käyttäytyminen, olemus, vuorovaikutustaidot, äänensävy, ja tapa puhua sekä läsnäolo ovat tärkeitä. Toiminta pienryhmissä mahdollistaa lapsen yksilöllisen kohtaamisen ja havainnoimisen.

- Sosiaalinen

Lapsi kasvaa ja kehittyy vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Hän oppii toisten huomioimista, kunnioittamista ja erilaisuuden hyväksymistä. Vuorovaikutuksessa lapsi oppii itsestään; millainen olen ja millaiseksi haluan tulla. Sosiaalisessa oppimisympäristössä kasvattajan tapa toimia hyvässä vuorovaikutuksessa muiden kanssa on mallina lapselle. Huomioimme myös sanattoman viestinnän merkityksen.

"Haluan antaa kaikille eskareille runon,

koska tänään meillä oli niin

kiva metsäretki."

- Santeri -

- Fyysinen

Fyysisellä oppimisympäristöllä tarkoitamme tässä yhteydessä itse päiväkotirakennusta, sisätiloja, pihaa, lähiympäristöä ja retkikohteita. Oppimisympäristö tarjoaa jokaiselle lapselle iän ja kehitystason mukaisia virikkeitä, houkuttelee lasta tutkimaan, toimimaan ja toteuttamaan itseään luovasti. Rakennamme oppimisympäristön lapsen ja lapsiryhmän havainnoinnin pohjalta. Muuntelemme sitä ryhmän tarpeiden mukaisesti ja lapset otetaan mukaan ympäristön suunnitteluun. Käytämme myös kuvia oppimisympäristön selkeyttämiseksi. Ympäristön suunnittelussa kiinnitämme huomiota myös turvallisuuteen, esteettisyyteen ja ekologisuuteen.

5.5.3 LAPSELLE OMINAISET TAVAT TOIMIA

Leikkiminen

"Täss on kiipeilyteline, täss on päiväkodin keinut ja linnunpesä, leikin kaikkea kavereiden kanssa."

- Verner -

Liikkuminen

Nykyisin lasten käyttäessä paljon aikaa erilaisten pelien pelaamiseen, on erityisen merkittävää huolehtia lasten monipuolisesta liikunnasta myös päiväkodissa. Liikunta tuottaa lapselle iloa, terveyttä ja hyvinvointia. Liikunta edesauttaa lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimista.

Meillä on liikuntasalit, joita jokainen ryhmä käyttää vuorollaan ja päiväkodeilla on Lumossa säännölliset painisaluvoitot ja Tikkurilan urheiluhallissa muutamia luisteluvuoroja vuoden aikana. Sisäliikuntaa on kaikilla myös omilla ryhmissään. Päiväkodin pihalla leikitään ja liikutaan. Ulkoliikuntaa on luontoretkillä ja talvella päiväkodin ympäristössä mm. hiihdetään.

"Olis kiva jos sais leikkiä jättijumppapallolla."

- Ossi -

Tutkiminen

Lapset ovat syntymästään saakka kiinnostuneita ympäröivästä maailmasta. He ihmettelevät, kyselevät ja tutkivat ympäristöään sekä etsivät ratkaisuja. Lapsen oma kokemusmaailma sekä vuorovaikutus muiden lasten ja aikuisten kanssa innostavat eri-ikäisiä lapsia tutkimaan erilaisia asioita. Kasvattajat huolehtivat, että lapset saavat monipuolisia kokemuksia, jolloin he voivat käyttää kaikkia aistejaan, liikkua, tutkia, kokeilla ja ilmaista itseään. He saavat kokea oppimisen ja löytämisen riemua.

***"Luonnossa on muuten niin kiva käydä,
poutapilvet peittää joskus tavalliset
pilvet."***

- Väinö -

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Lapsen luovuus ja mielikuvitus kehittyvät taiteellisen kokemuksen ja tekemisen kautta. Lapsi nauttii taiteista, taidoista ja ilmaisusta. Kasvattajan tehtävä on tarjota lapselle mahdollisuuksia monipuoliseen taiteen kokeamiseen ja ilmaisuun.

Korson ja Metsälinnun päiväkodit ovat Lumon molemmilla puolilla ja käymme katsomassa siellä teatteriesityksiä. Päiväkodeissa harjoitellaan ja esitetään myös omia lasten tai aikuisten tekemiä näytelmiä. Myös muovailu, piirtäminen, askartelu, hamahelmet ja sakset ym. ovat lasten käytössä olevien luovuuden ja ilmaisun välineitä.

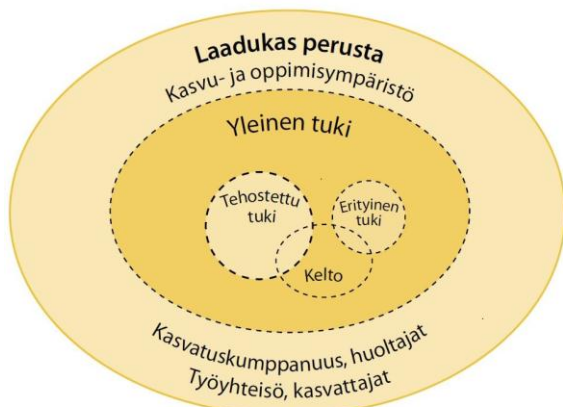

***"Tutkin erivärisiä
ruohoja tässä"***

- Vilma -

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitetaan lapsen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisemistä.

Metsälinnun toimintayksikön tavoitteiden taustalla on aina lapsen yksilöllisyyden ja kehitystason huomioiminen sekä yhteisöllisyyteen kasvamisen tukeminen. Tavoitteena on, että lapsi kasvaa itsenäiseksi ja oman arvonsa tuntevaksi, hänen minäkuvansa vahvistuu ja hänellä on rohkeutta ilmaista ajatuksiaan ja tunteitaan. Lähtökohtana on kaikille yhteinen laadukas varhaiskasvatuksen perusta. Lapsen tukeminen jaotellaan kasvun ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi. Lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvät huolet johtavat yhteistyön tiivistämiseen.

Tiedämme ja tiedostamme ilmapiirin merkityksen lapsen kasvun perustana ja keskitymme arvostavaan vuorovaikutukseen, jolloin jokainen lapsi kohdataan yksilöllisesti ja kunnioittaen.

Kasvun ja oppimisen tukena käytämme mm. erilaisia pienryhmiä, kuten leikkikerhot, satuhierontaa ja draaman eri keinoja. Autamme lasta tunnistamaan ja nimeämään omia tunteitaan, sekä erottamaan tunteet ja teot toisistaan. Luotamme lapsen viisauteen omista ajatuksistaan, että hän ei tahallisesti toimi väärin. Jos lapsi toimii eritavalla kuin hänen odotetaan toimivan, mietimme yhdessä lapsen kanssa mistä on kysymys. Kasvattajien, vanhempien sekä lapsen kasvua ja oppimista tukevien yhteistyötahojen tehtävänä on miettiä yhdessä keinoja, miten auttaa lasta harjoittelemaan niitä taitoja mitä hänellä ei vielä ole.

Pidämme tärkeänä, että jokainen lapsi saa ikänsä, kehitystasonsa ja henkilökohtaisten edellytystensä mukaista kannustusta, ohjausta ja muuta kasvattajan tukea. Jos lapsi on vaarassa joutua kantamaan perheen kriisioloista, kuten esim. avioerosta tai perheenjäsenen kuolemasta aiheutuvaa vastuuta, joka ei kuulu lapselle, otetaan tämä huomioon lapsen tuen tarvetta huomioitaessa.

5.6.1 Monikulttuurisuuden kohtaaminen Metsälinnun toimintayksikössä

Monikulttuurisuutta pidetään Metsälinnussa rikkautena. Se saa ja sen tulee näkyä jokapäiväisessä toiminnassa eri kielinä, makuina, tuoksuina, kuvina ja musiikkina. Erilaisten juhlien, tapahtumien ja teemapäivien kautta tutustumme toisiin kulttuureihin ja tarjoamme mahdollisuuden niiden esittelyyn. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden parissa työskentelystä on tullut varhaiskasvatuksen arkipäivää.

Toimintayksikkömme kasvattajat ovat sitoutuneet lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioonottamiseen.

Monikulttuuristen lasten ja perheiden hyvinvointi ja kotoutuminen ovat toimintayksikkömme työntekijöille tärkeitä; kasvatuskumppanuuden merkitys korostuu jokapäiväisissä kohtaamisissa sekä Vasu-keskusteluissa.

Toimintayksikössämme on kuvitettu kansio päivähoidon aloitukseen. Kansio on tarkoitettu monikulttuurisille perheille arjen tueksi.

Erityisen merkittävänä asioina pidämme kasvattajien sensitiivistä ja kulttuuritietoista työtettä, jossa korostuu molemminpuolinen kunnioitus. Kasvatuskumppanuus perustuu luottamukseen, jossa ensikohtaaminen on tärkeä.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten mukaan lapsella on oikeus omaan äidinkieleensä.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lasta ja koko perhettä sopeutumaan suomalaiseen kulttuuriin ja oppimaan kieltä. Vanhempien/hoitajien vastuulla on säilyttää perheen oma kieli ja kulttuuri.

Valtioneuvoston linjausten mukaan varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huolehtia etnisen sekä sukupuolten välisen tasa-arvon toteuttamisesta ottaen huomioon tyttöjen ja poikien kehitykselliset erot.

Monikielisten- ja kulttuuristen lasten kielen ja kulttuurin tukemisesta sovitaan vasukeskustelussa, joka pidetään mahdollisimman pian lapsen aloittaessa päiväkodeissamme. Lapselle tehdään myös kaksikielisyyden suunnitelma, jossa lapsen äidinkielen tukeminen konkretisoituu yhdessä vanhempien/hoitajien kanssa sovitusta käytänteistä. Vanhempien/hoitajien kanssa tehtävästä vasusta näkyy pienryhmätoiminta, kielen opettamisen menetelmät, Suomi toisena kielenä – toiminta,- seuranta ja arviointitavat.

Monikulttuurisuus on vastavuoroisuutta; eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvat lapset ja aikuiset oppivat suomen kieltä ja kulttuuria ja suomalaiset taas tutustuvat heidän kulttuuriinsa. Lapsen identiteetin vahvistumiseksi on merkityksellistä, että hänen kulttuuriaan arvostetaan. Yhteistyö vanhempien kanssa on avainasemassa. Yhdessä vanhempien kanssa täytetään alkukeskustelulomake, varhaiskasvatussuunnitelma, sekä suomen kielen taidon seurantalomake. Tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita.

Meillä järjestetään S2 (Suomi toisena kielenä)- opetusta. S2- opetus on sisällytettyä arkeemme joka hetkessä ja näkyy käytännössä mm. kuvien ja tukiviittomien käyttönä, käyttämällä kuvia siirtymä- leikki- ja ruokailutilanteissa, loruina, lauluina, luku- ja pelihetkinä, toiminnan sanoittamisena sekä keskusteluina.

Kasvattajat ovat perehtyneet koulutusten kautta eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kasvatukseen ja opetukseen. Apunamme toimii myös Korso-Koivukylän varhaiskasvatusalueen kieli- ja kulttuurikoordinaattori.

5.6.2 Uskonto- ja katsomuskasvatus

Tavoitteena on uskonnon tai katsomuksen perinteisiin, tapoihin ja käytäntöihin tutustuminen sekä erilaisten vakaumusten kunnioittaminen. Meille on tärkeää lapsen herkkyyden, ihmettelyn ja pohdinnan vaaliminen sekä hiljaisuuden ja rauhan kokeminen.

Lapsen vasussa sovitaan vanhempien kanssa uskonto- ja katsomuskasvatuksen sisällöstä. Teemme yhteistyötä Korson seurakunnan lapsityön kanssa, erityisesti kirkollisina juhlapyhinä. Juhlaperinteitä vaalimme mm. joulukuvaelman ja suvivirren muodossa. Korson seurakunta on lahjoittanut molempiin päiväkoteihin ”Hiljaisuuden laatikot”, joissa on erilaista materiaalia Juhlapyhien viettoa ja hiljentymistä varten. Pidämme tärkeänä ylläpitää tarpeen mukaan valmiutta yhteistyöhön muidenkin uskontokuntien kanssa

***En sano mitään
Mutta lapsi ymmärtää heti eikä puhu.
Eikä kumpikaan ymmärrä väärin.
On jotain sanatonta, johon luottaa.
-Liisa Laukkarinen-***

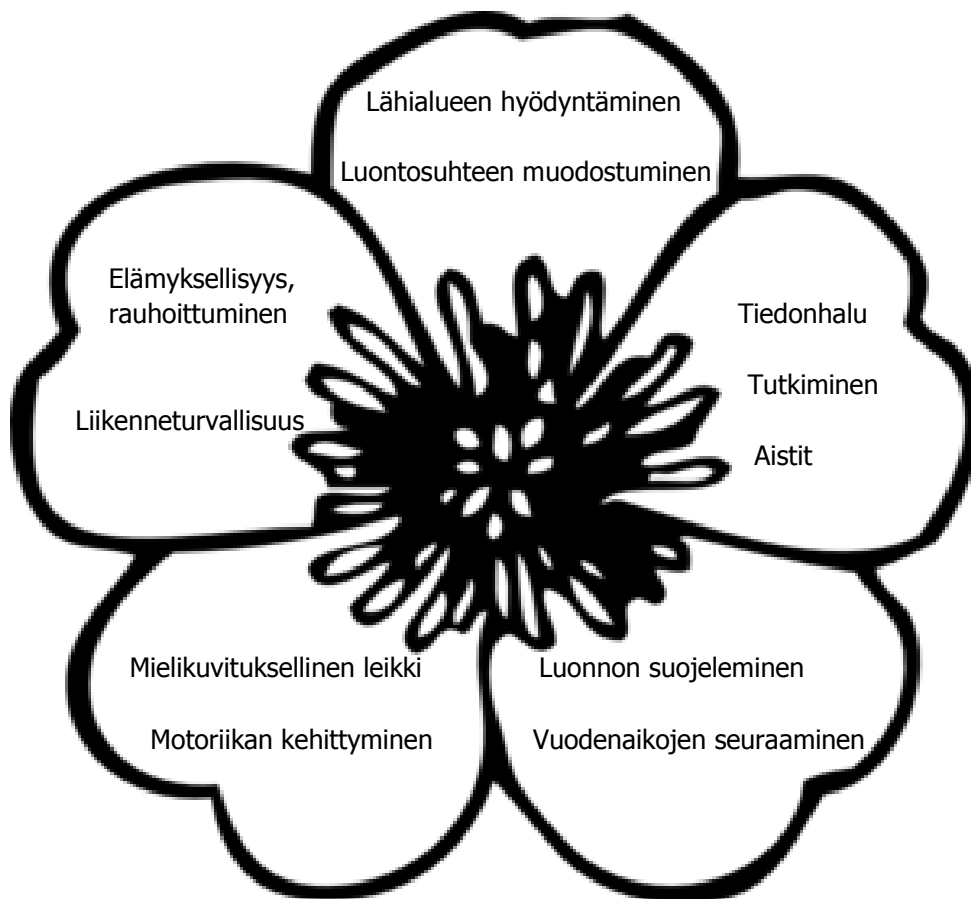
5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

YMPÄRISTÖKASVATUS

“Luontoretkillä oppii kukkien kasvamisesta, mulla on jo kirja niistä.”

Luonto

Toiminnassa on keskeistä elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja lapsen rooli aktiivisena toimijana. Päämääränämme on, että lapset ymmärtävät, että he ovat osa luontoa ja voivat itse vaikuttaa ja suojella ympäristöä.

***"Aurinko, puun oksalla on pöllö ja pieni pöllö lentää,
tuolla on pöllön pesä ja tuossa on sen muna.
Tuossa on sen äiti, äiti-pöllö. Toss' on perhonen,
se lentää auringossa. Toss' on linnunpesä ja
siellä on linnunmunia ja äiti on lentänyt pois."***

- Ella -

KESTÄVÄKEHITYS

Yksikössämme on 2 koulutettua ekotukihenkilöä, joiden tehtävänä on tuoda ympäristöasioita muiden tietoisuuteen. Jokaisessa tiimissä on mm. Kiuru ja Koppakuoriainen-opas luonto- ja ympäristökasvatuksen toteuttamiseen sekä molemmissa päiväkodeissa on Keke Päiväkodissa-opas kestävän kehityksen takaamiseksi.

Kulttuurinen

Kestävänkehityksen kulttuurinen ulottuvuus näkyy meillä myönteisenä asenteena erilaisuuteen, kulttuurietoisuuden lisäämisellä (maahanmuuttajien tavat, museovierailut, historia jne.), lasten kulttuurin ylläpitämisellä sekä erilaisten perinteiden jatkamisella (käsityöt, leipominen, laulut ym.).

Sosiaalinen

Sosiaalisessa kestävässä kehityksessä huomioimme hyvän vuorovaikutuksen kaikkien kanssa, edistämällä hyvinvointia sekä huolehdimme lasten osallistumisesta antamalla heille myös vastuuta kuunnellen lasten ehdotukset ja mielipiteet.

Ekologinen

Ekologinen ulottuvuus näkyy meillä lapsen luontosuhteen kehittämisenä, myönteisenä asenteena ympäristöön ja sen siirtämisenä jälkipolville sekä vastuullisena toimintana.

Taloudellinen kestävä kehitys näkyy meillä kestävinä ja kohtuullisina hankintoina. Käytämme luonnonmateriaaleja esim. askarteluihin.

5.8 Esiopetuksen järjestäminen ja oppilashuolto

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta ja perusopetusta, sillä tarkoitetaan 6-vuotiaiden kasvatusta ja opetusta. Järjestämme esiopetusta sekä Metsälinnun että Korson päiväkodeissa. Jokaiselle esiopetusikäiselle lapselle laaditaan yhdessä lapsen, vanhempien tai huoltajien ja vastuukasvattajan kanssa lapsen esiopetuksen suunnitelma (LEOPS). Esiopetuksen suunnitelmaan kuuluu oleellisena osana lapsen itsearviointi.

Tärkeänä tekijänä esiopetuksessa pidämme lapsen oppimishalun herättämistä ja ylläpitämistä. Oppiminen on hauskaa kun leikimme, liikumme, tutkimme ja jaamme yhteiset kokemukset. Pidämme tärkeänä oppimiseniloa, itseluottamuksen kehittymistä, itsetunnon vahvistumista ja itsensä tuntemista.

Harjoittelemme arjessa toisten kohtaamista, itseilmaisua, tunteiden näyttämistä, nimeämistä sekä niiden tunnistamista. Se näkyy meillä avoimena ja kunnioittavana vuorovaikutuksena, jossa jokainen tulee kuulluksi.

Valmius toimia sääntöjen mukaan sekä seurata ohjeita ja noudattaa niitä korostuu esiopetuksessa. Osan näistä edellä mainituista tavoitteista tärkeys on korostunut vanhempainilloissakin.

Esiopetuksen sisältöalueet ovat kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja katsomus, ympäristö ja luonnontieto, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys sekä taide ja kulttuuri. Meillä esiopetuksen sisältöalueet sulautuvat arjen leikkiin, liikkumiseen, tutkimiseen sekä taiteelliseen kokemiseen. Esiopetuksen lähtökohtana ovat lasten tiedot, taidot ja toiveet, jotka ovat toiminnan suunnittelun perustana. Painopiste on leikissä sekä sen kautta tapahtuvassa oppimisessä. Kasvattajat tarttuvat lasten ideoihin ja mielenkiinnon kohteisiin rakentaen niistä yhdessä lasten kanssa laadukasta ja suunnitelmallista toimintaa.

Toimintayksikkömme molemmissa päiväkodeissa päiväkodinjohtaja kutsuu syksyisin koolle oppilashuoltotyöryhmän, johon kuuluvat konsultoiva erityislastentarhanopettaja, mahdollisesti neuvolan terveydenhoitaja ja esiopetusryhmien lastentarhanopettajat. Vanhemmat voivat halutessaan osallistua oman lapsensa osalta oppilashuoltotyöryhmän kokoontumiseen. Syksyisin varsinaisen yhteistyökoulumme Vierumäen koulun rehtori kutsuu kaikki alueen päiväkotien edellisen vuoden lastentarhanopettajat ja päiväkotien johtajat keskustelemaan koulunsa aloittaneiden oppilaiden asioista. Keväällä oppilashuolto toteutuu lasten tulevilla kouluissa, kun jokaiselle lapselle kirjoitetaan esiopetuksesta kouluun tiedonsiirto-lomake, (ESKO), josta keskustellaan ensin huoltajien ja lapsen kanssa.

Mikä eskarissa on ollut kivointa:

”En mä tiedä, ku tääl on ollu niin paljon kivoja juttuja... no leikkiminen... ja metsäretket... ja kaikki.”

”No, metsäretkellä käyminen.”

”Mun mielestä kaikki on kivoja.”

”Se, kun sekoitettiin värejä, ku laitettiin vaik punaista ja sinistä ja mikä väri niistä tuli.”

5.8.1 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Valmistavalla opetuksella esiopetuksessa tarkoitetaan opetusta, minkä tavoitteena on edistää kuusivuotiaan lapsen suomen kielen taitoa, tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Valmistavaa opetusta annetaan kaikille niille maahanmuuttajataustaisille/ erikielitaustaisille 6-vuotialle lapsille, joiden suomen kielen taito on puutteellinen. Esiopetuksessa annettavan valmistavan opetuksen pääpaino onkin suomen kielen oppimisessa ja tarvittavien valmiuksien saamisessa, jotta hän voi aloittaa omaa ikätasoaan tai valmiuksiaan vastaavassa perusopetuksen ryhmässä.

Lapset, jotka ovat oikeutettuja valmistavaan opetukseen, osallistuvat esiopetukseen (4 tuntia päivässä) toisten kanssa ja viides tunti suunnitellaan yksilöllisesti heidän tarpeiden mukaisesti. Valmistavan opetuksen lapsikohtaiset tavoitteet ja sisällöt kirjataan yhdessä huoltajien kanssa valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan, minkä toteutumista arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa vähintään kerran vuodessa.

Lapsen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma pitää sisällään kotoutumissuunnitelman, Suomi toisena kielenä – oppimissuunnitelman sekä kielenkehityksen seurantalomakkeen.

Valmistavassa opetuksessa käytämme monipuolisesti erilaisia työtapoja ja menetelmiä, mitkä tukevat lapsen kielen kehitystä. Lapsi oppii suomen kieltä vuorovaikutuksessa toisten, suomea puhuvien lasten ja aikuisten kanssa päivittäisissä tilanteissa, leikeissä sekä ohjatuissa toiminnoissa.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Korson ja Metsälinnun päiväkodin jokainen työntekijä ja tiimi tekee työtään perustehtävän mukaisesti ja sen kautta varmistamme kaikkien lasten hyvinvoinnin. Perustehtävä määräytyy aina jokaiselle ryhmälle siinä olevien lasten tarpeiden ja jokaisen lapsen vasun mukaisesti. Päiväkodinjohtajan perustehtävä on huolehtia sekä yksittäisille työntekijöille että moniammatillisille työtiimeille työn tekemisen onnistumisen edellytykset ja sen toteutumisen.

Työyhteisössämme on kahdeksan kasvattajatiimiä. Päivittäisen työntekijöiden itsearvioinnin lisäksi tiimi koontuu viikoittain suunnittelemaan ja arvioimaan ryhmän toimintaa sekä keskustelemaan havainnoistaan lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta sekä vanhempien toiveista ja palautteista. Lastentarhanopettaja on päävastuussa toiminnan pedagogisesta suunnittelusta ja kaikki kasvattajat ovat vastuussa sen toteuttamisesta lapsen hyvinvoinnin mukaisesti. Vastuukasvattaja, lapsen vanhempi/hoitaja ja lapsi arvioivat Lapsen vasua säännöllisesti.

Kaikki tiimit tekevät tiimisopimuksen, johon kirjataan tiimin jäsenten yhteinen näkemys ryhmän perustehtävästä, vastuualueista, tiedonkulusta, ristiriitojen ratkaisutavoista, palautteenantamisesta/ vastaanottamisesta sekä arvioinnista. Tiimisopimuksen toteutumista arvioidaan myös päiväkodinjohtajan kanssa 1-2 kertaa vuodessa.

Kaikkien lasten yksilöllisten vasujen perusteella ryhmän kasvattajat tekevät ryhmävasun, jonka avulla varmistetaan laadukas pedagoginen arki lapsille. Koko toimintayksikön yhteisiä asioita pohditaan ja päätetään tehotiimissä, johon kuuluu johtajan lisäksi jokaisesta tiimistä yksi edustaja. Molemmissa päiväkodeissa on lisäksi talonpalaverit, joissa käsitellään päiväkotikohtaisia asioita. Oleellisena osana työmme kehittämiseen kuuluvat kehittämis- ja suunnittelupäivät, yksikköillat, päiväkodin johtajan pitämät sisäiset työnohjaukset ja pedagogiset keskustelufooromit. Oppisopimusopiskelijoille on omat keskustelu- ja arviointipalaverit.

Päiväkodinjohtaja käy toimintakauden lopussa jokaisen työntekijän kanssa tulos- ja kehityskeskustelun, jossa arvioidaan kuluneen toimintakauden tavoitteiden toteutumista ja työntekijän työhyvinvointia, joka on olennainen osa onnistuneelle varhaiskasvatukselle. Tulos- ja kehityskeskustelujen jälkeen on johtamisen kannalta tärkeä tiimiarviointin aika.

Pidämme näitä säännöllisiä palavereita, joissa keskustellaan, suunnitellaan ja arvioidaan toimintaa monipuolisesti. Tällä tavoin varmistamme jokaiselle lapselle ja perheelle samansisältöisen ja yksilöllisen hyvän palvelun.

7 Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot ja julkisuustyö

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

Päiväkodin työntekijät tekevät yhteistyötä myös muiden lapsen parhaaksi työskentelevien tahojen kanssa. Neuvolan kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä 4-vuotiaan laajan hyvinvointitarkastuksen (Hyve- malli) yhteydessä ja myös tarpeen mukaan lasten ja perheen muissa asioissa.

Alueen konsultoiva erityislastentarhanopettaja (Kelto) käy säännöllisesti päiväkodissa ja osallistuu tarvittaessa lapsen kasvun ja oppimisen tukemiseen yhdessä vanhempien kanssa. Kelto toimii linkkinä alueellisen kasvun ja oppimisen tuen työryhmään missä päätetään lasten mahdolliset tukitoimet päivähoitoon. Korso-Koivukylän varhaiskasvatusalueen kieli- ja kulttuurikoordinaattori on myös yhteistyökumppanimme. Lastensuojelun kanssa yhteistyötä tehdään yhteisten asiakkaiden hyvinvoinnin varmistamiseksi. Päiväkodilla on ilmoitusvelvollisuus lastensuojelun työntekijöille, mikäli jonkun lapsen kasvuun tai kehitykseen liittyy erityistä lastensuojelullista huolta.

Muita yhteistyötahoja ovat koulut, seurakunta, perheneuvola, erilaiset terapiapalvelut, erikoissairaanhoidon palvelut (esim. foniatri), Vantaan kaupungin kulttuuri- ja liikunta palvelut, urheiluseurat ja -liitot ja yksityiset palvelun tuottajat esim. Kierrätyskeskus ja teatteriesitykset. Oppilaitosten kanssa yhteistyö on tiivistä, sillä meidän päiväkodeissa on opiskelijoita useista oppilaitoksista ja Helsingin yliopistosta, joista valmistuu eri nimikkeillä olevia päivähoitoon kasvattajia. Myös peruskoululaisia, joista osa on entisiä päiväkodin lapsia, käy työelämän tutustumisjaksoilla päiväkodeissamme.

Olemme saaneet molempiin päiväkoteihin lasten arkea rikastuttamaan päiväkotimummit ja yhden päiväkotiuikin.

Päiväkotimme toimivat myös sijaispalvelua harjoittavan Seuren perehdyttäjinä.

7.2 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

Hyvinvointityöllä varhaiskasvatuksessa tarkoitetaan lasten, huoltajien ja työyhteisön jäsenten kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvointi päiväkodissa ei synny yksin eikä itsestään, se syntyy hyvästä johtamisesta, osaamisesta, osallisuudesta ja yhdessä tekemisestä sekä omasta itsestään huolehtimisesta. Hyvinvointityö on mukana koko ajan ja kaikessa toiminnassa.

Työhyvinvointiamme lisää työajan ulkopuolella vietettävät kuten juhlat, saunaillat ja erilaiset teematapahtumat.

Molemmissa päiväkodeissa on turvallisuussuunnitelmat erilaisten onnettomuustilanteiden varalle. Turvallisuusasioista keskustellaan ja niihin liittyviä erilaisia tilanteita harjoitellaan lasten kanssa.

Esiopetuksen oppilashuolto on yhtenä osana hyvinvointityötä. Meillä hyvinvointityö ja oppilashuolto pohjautuvat kasvatuskumppanuuteen. Niiden tavoitteena on huolehtia lapsen turvallisuudesta, terveydestä ja suotuisista kasvuympäristöistä.

Oikeudenmukaisuuskäsityksemme mukaan lasten rankaiseminen ei ole opetuksen keino eikä myöskään keino puuttua häiritsevään käyttäytymiseen tai muihin vuorovaikutuksen epäonnistumistilanteisiin. Käsitämme ne

lapsen tuen tarpeeksi- myös sopimattomasti käyttäytyneen lapsen kohdalla. Tilanteet selvitämme keskustelemalla, tarvittaessa jopa tiukasti sylissä pitämällä, lasten välisiä sovintoja tukemalla ja ohjaamalla lasta itse korjaamaan aiheuttamansa vahingot. Keskustelemme vanhempien kanssa aina päivän tapahtumista rakentavassa hengessä, sillä lapsen hyvinvointi on aina keskiössä. Suorin tie ei ole aina lyhin tie. Autamme lasta kaikissa tilanteissa eikä häntä jätetä yksin miettimään esim. jäähypenkille.

Yksikössämme on tehty suunnitelma kiusaamisen ennalta ehkäisemiseksi. Tähän on kirjattu mitä kiusaaminen on, miten sitä ennalta ehkäistään ja miten toimimme jos kiusaamista esiintyy. Kiusaamisen suhteen yksikössämme on 0-toleranssi, riita ja konfliktitilanteisiin puututaan aina kuunnellen kaikkia osapuolia ja yhdessä ratkaistaan asia kasvattajan tuella. On tärkeää erottaa kiusaaminen muista lasten välisistä riidoista ja konflikteista. Lapsen pitää aina saada tuntee, että hän kelpaa sellaisena kuin on, teko on se, mitä ei hyväksytä. Yksikössämme ei käytetä lapsista mitään kielteisiä leimoja, kuten kiusaaja ja kiusattu tai syntipukki, vaan on tilanteita, joissa joku kiusaa toista ja tilanteita, joissa jotakin kiusataan. Molempia osapuolia autetaan, toista siinä, miten olla hyvä kaveri ja toista miten voi puolustaa itseään.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, HYVIKSEN 26.8.2013, se on internetsivusto: www.vantaanhyvis.fi. Hyviksen tavoitteena on edistää lasten ja nuorten ja lapsiperheiden hyvää arkea tekoina. Metsälinnun toimintayksikössä on sama tavoite, että vähemmän kauniita puheita ja enemmän konkreettisia tekoja lasten ja perheiden ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi.

7.3 Varhaiskasvatuksen viestintä ja julkisuustyö

Päivähoito on julkisin verovaroin rahoitettua julkista palvelutoimintaa. Jokainen työntekijä edustaa paitsi itseään, myös Metsälinnun toimintayksikköä ja koko Vantaan varhaiskasvatusta.

Pidämme tärkeänä palautteen saamista perheiltä suoraan päiväkotiin. Palautteen vastaanotto kuuluu jokaisen päiväkodinjohtajan ja työntekijän velvollisuuksiin. Silloin tiedämme, mitä teemme hyvin ja mitä voisimme tehdä paremmin. Koemme, että palaute on meille lahja, jonka avulla pystymme kehittymään ja kehittämään toimintaamme entistä paremmin vastaamaan kaikkien lasten ja perheiden tarpeita.

Olemme siirtyneet pikkuhiljaa sähköiseen viestintään vanhemmille/huoltajille. Ryhmän kasvattajat lähettävät s-postilla kuukausikirjeen perheille. Lisäksi ilmoitustauluilla ja ovissa on tietoa tulevasta ja menneistä tapahtumista.

Päiväkodinjohtaja lähettää vanhemmille/huoltajille kirjeen s-postilla vähintään 3-4 kertaa vuodessa.

Lasten kasvunkansiot haluamme pitää vielä paperikansioissa, koska niitä tehdään ja katsotaan yhdessä lasten kanssa.

Viestinnästä julkisiin tiedotusvälineisiin vastaa koko Vantaan osalta varhaiskasvatuksen johtaja ja Metsälinnun toimintayksikön osalta päiväkodinjohtaja yhteistyössä sivistystoimen viestintäpäällikön kanssa.

Vantaa

Vantaan kaupunki

Sivistystoimi/Varhaiskasvatus/Metsälinnun toimintayksikkö

puh. 0983929448, 0983932340

Korson päiväkoti

Merikotkantie 8, 01450 Vantaa

puh. 0983932025, 098393245409

Metsälinnun päiväkoti

Maakotkanpolku1,01450 Vantaa

puh. 0983932341, 0983932650